

چکیده

مسائل و مشکلات طی مسیر صحیح برای حل معضلات بافت های تاریخی و فرهنگی و بناهای تاریخی ارزشمند باعث شده است که اندیشمندان این حوزه موضوعات را از جنبه های مختلفی مورد ارزیابی قرار دهند، مسلماً سنگ بنای انواع مقایسه ها و قضاوت ها در بین جوامع، داشتن پیشینه تاریخی است که با نگاه صحیح به معماری گذشته و ترجیحاً از طریق گونه شناسی می توان آسانتر به مقصود مورد نظر دست یافت. که البته این خود می تواند یک مزیت برای کشورها و ملت ها باشد.

فرضیات پژوهش رساله بر پایه شناخت گونه ارزشمند تاریخی فرهنگی است که می باید پاسخ درست به مسائلی همچون اشراق و مسئله فرهنگی و نورگیری و از همه مهمتر جلوگیری از یکنواختی و خسته کنندگی زندگی و کسالت های ناشی از یکجانشینی را ارائه نماید که برای درک صحیح یافتن پاسخ درست این تحقیق از روش های مختلف از جمله روش تحقیق کمی و کیفی و بصورت ترکیبی به سنجش موضوعات میان متغیرهای خود می پردازد، از جمله مهمترین فرضیات و سؤال تحقیق، الگوی حیاط مرکزی را در بعضی از اقلیم ها مانند اقلیم گرگان چگونه می توان توجیه کرد؟ و یا وجود فضاهای زمستانه و تابستانه و سکونت گردشی در خانه در شهرهای مناطق معتدل همانند گرگان که ضرورت مناطق گرم و خشک را ندارد چه می تواند باشد؟ به منظور اثبات فرضیه پژوهش، تلاش بر آن گردیده است که با شناخت گونه و بررسی ابعاد آن به لحاظ کالبدی و الگوی طرحواره آن با لحاظ فرضیات تحقیق، ارزیابی و بررسی جهت ارائه راهکارهای کالبدی و آنچه که در یک طرحواره مورد توجه است استخراج و ارائه و در نهایت پاسخ آن ارائه گردید. همچنین اولویت هایی جهت بهبود کیفیت زندگی بر اساس شناخت الگوها و گونه ها بیان شده است. این پژوهش و نتایج برآمده از آن نشانگر این مسئله است که الگوی حیاط مرکزی یک الگوی فرا اقلیمی بوده که برای پاسخ گویی به مسائل مختلف از جمله اقلیمی و فرهنگی و ... میباشد، می توان چنین استنباط نمود که پتانسیل های فراوان طرحواره ای و کالبدی، این الگو را فراگیر نموده و به همین جهت می توان در تمام مناطق اقلیمی گرم، سرد و معتدل به لحاظ نقش های فرا اقلیمی اش ملاحظه نمود. در پایان باید عنوان شود که آنچه نتایج این رساله را از دیگر مطالعات مشابه متمایز می کند علاوه بر بررسی و شناخت گونه و بصورت خاص گونه گرگانی این نتیجه حاصل شده که:

1- گونه حیاط مرکزی می تواند پاسخگوی نیاز اشراق، حریمیت، نورگیری، قابلیت ساخت امروزی و موضوعات فرهنگی و ... را داشته باشد.

2- گونه حیاط مرکزی فرا اقلیمی است.

3- گونه حیاط مرکزی در گرگان با حرکت درون خانه ای موجب ایجاد تنوع و از بین بردن یکنواختی در زندگی را با هدف پویایی و رفع کسلی ایجاد می نماید.

4- قاعده ارتفاع یکسان در مناطق مسکونی کوششی است در جهت محافظت فضای مسکونی و حریم خصوصی مسکن از دید غیر که برگرفته از روح قوانین فرهنگ اسلامی است.

کلمات کلیدی: گرگان - بافت تاریخی - الگوهای اقلیمی - استنباط - برگرفت راهبردی